

RAMSES

Syn světla

CHRISTIAN JACQ

AL
press

edice
KIOKAN

edice
KLO/KAN

Copyright © Éditions Robert Laffont, S. A., Paris, 1995
Translation © Dagmar Slavíková, 1996
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.
Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Z francouzského originálu Ramses: Le fils de la Lumière
přeložila Dagmar Slavíková
Redakční úprava Lukáš Foldyna
Grafická úprava obálky Tomáš Řízek
Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,
v edici Klokan, 1996
shop@alpress.cz
Vydání druhé, 2018

ISBN 978-80-7543-754-9

PŘEDMLUVA

„Ramses, největší z vítězů, Král slunce, Strážce pravdy.“ Těmito slovy popisuje faraóna Ramsese II. Jean-François Champollion, který nám otevřel brány Egypta dešifrováním hieroglyfů.

Jméno Ramses přetrvalo věky a zvítězilo nad časem. Ztělesňuje moc a velikost Egypta faraónů, duchovního otce západních civilizací. V průběhu šedesáti sedmi let, od roku 1279 do 1212 př. Kr., dovede Ramses, „Syn světla“, svoji zemi až k vrcholu slávy a rozšíří její moudrost.

Na půdě Egypta se s tímto vládcem návštěvník setká na každém kroku. Zanechal svá znamení na nespočetných monumentech vybudovaných jeho staviteli nebo obnovených za jeho vlády. Každému vytanou na mysli především dva chrámy v Abú Simbelu, kde navěky vládne dvojice tvořená božským Ramsesem a velkou královskou manželkou Nefertari, a také slavná sloupová síň chrámu v Karnaku nebo sedící a usmívající se kolos v chrámu v Luxoru.

Ramses není hrdinou jediného románu, ale celé epopoje, která nám jej představí od zasvěcování do úřadu faraóna pod vedením otce Setchiho, muže stejně impozantního jako jeho syn, až k posledním dnům tohoto vladaře, jenž musel čelit nesčetným zkouškám. Věnujeme mu románovou sérii o pěti svazcích, jež se snaží vytvořit obraz výjimečného osudu, na němž se podílely nezapomenutelné osobnosti jako Setchi, jeho manželka Tuja, ušlechtilá Nefertari, krásná Iset, básník

Homér, zaklínač hadů Setau, Hebrejec Mojžíš a spousta dalších, kteří oživnou na následujících stránkách.

Ramsesova mumie se zachovala. Rysy velkého starce vyvolávají dojem úžasné síly. Mnozí návštěvníci sálu mumii v káhirském muzeu mají pocit, jako by se právě chystal probudit ze spánku. To, co Ramsesovi upřela fyzická smrt, mu navrátí kouzelná moc románu. Díky možnostem fikce a objevům egyptologie budeme moci sdílet jeho obavy i naděje, prožívat jeho prohry i vítězství, setkat se s ženami, jež miloval, trpět spolu s ním zradou i těšit se z věrného přátelství, bojovat proti silám zla a hledat ono světlo, z něhož se vše rodí a k němuž vše zase spěje.

Velký Ramses... Jaký to společník na spisovatelově pouti! Od jeho prvního souboje s divokým býkem až po uklidňující stín akácie v západní zemi se tu rozvíjí osud velikého faraóna spojený s osudem Egypta, té země milované bohy, země vody a slunce, kde slova přímost, spravedlnost a krása měla ještě smysl a zhmotňovala se v každodennosti. Země, v níž život posmrtný i vezdejší byly v neustálém kontaktu, v níž přítomnost neviditelného byla hmatatelná a v níž láska k životu a k nepomíjejícímu obohacovala srdce lidí a naplňovala ho radostí.

Takový byl Ramsesův Egypt.

Autor

1

Divoký býk znehybněl a upřeně sledoval mladého Ramsese.

Zvíře bylo obludné: nohy silné jako sloupy, dlouhé, povislé uši, tuhý vous na spodní čelisti, srst hnědá a černá. Ucítilo chlapcovu přítomnost.

Ramsese fascinovaly býkovy rohy, u kořene se přibližující a zbytnělé, potom zahnuté dozadu a na konci směřující vzhůru, vytvářející tak jakousi přílbu zakončenou ostrými hroty schopnými roztrhnout tělo každého odpůrce.

Chlapec ještě nikdy neviděl tak obrovského býka.

Zvíře náleželo k nebezpečnému plemeni, kterému se váhali postavit i nejzkušenější lovci. Uprostřed svého stáda to byl tvor mírný, ochotně pomáhal nemocným nebo raněným družkám, pozorný k výchově mladých, ale obávaný rváč, jakmile něco narušilo jeho klid. Rozvzteklil se při sebemenším podnětu a v tu chvíli byl nadán neuvěřitelnou rychlostí. Neuklidnil se dřív, dokud svého protivníka nezničil.

Ramses o krok couvl.

Býkova oháňka bičovala vzduch. Zvíře vrhlo zuřivý pohled na vetřelce, který se opovážil vniknout na jeho území, pastvinu u mokřin, kde rostl vysoký rákos. Nedaleko se telila kráva, obklopena družkami. Velký samec vládl neohroženě na tomto odlehlém místě nilského břehu a nepřipustil žádnou cizí přítomnost.

Mladík doufal, že ho ukryje porost. Ale zapadlé temně hnědé oči býka se z něho už nespustily. Ramses věděl, že mu neunikne. Zbledl strachem a pomalu se obrátil k otci.

Setchi, egyptský faraón, ten, jemuž přezdívali „vítěz nad býky“, stál asi deset kroků za synem. Říkalo se, že už jeho

pouhá přítomnost paralyzuje nepřátele. Jeho inteligence a bystrost, ostrá jako sokolí zobák, zasahovala všude a nebylo nic, co by nevěděl. Se svou štíhlou vysokou postavou, přísným obličejem, vysokým čelem, orlím nosem a vystoupilými lícními kostmi ztělesňoval Setchi autoritu. Tento monarcha, ctěný i obávaný, vrátil Egyptu jeho dřívější slávu.

Ramses, který měl ve svých čtrnácti letech už postavu dospělého muže, se s otcem setkal poprvé.

Až dosud byl veden v paláci učitelem, který měl za úkol udělat z něj ušlechtilého člověka, jenž by šťastně trávil své dny coby královský syn výkonem nějaké vysoké funkce. Setchi ho však vytrhl z výuky hieroglyfům a odvedl ho na venkov, daleko od jakékoliv vesnice. Nepadlo jediné slovo.

Jakmile porost zhoustl, král se synem vystoupili z vozu taženého dvěma koňmi a vnořili se do vysoké trávy. Za ní se ocitli na území býka.

Kdo naháněl více strachu – divoké zvíře, nebo faraón? Z jednoho i druhého vyzařovala mocná síla, kterou mladý Ramses nebyl s to ovládnout. Netvrdili snad vyprávěči, že býk je posvátné zvíře oživené ohněm z onoho světa a že faraón se sbírá s bohy? Navzdory vysoké urostlé postavě a nebojácnosti se chlapec cítil sevřen mezi dvěma téměř spřízněnými silami.

„Všiml si mě,“ řekl rádoby klidným hlasem.

„Tím líp.“

Tato první dvě slova, která k němu otec pronesl, zněla jako odsouzení.

„Je obrovský, je...“

„A ty? Kdo jsi ty?“

Otázka Ramsese překvapila. Býk zuřivě rozhrábl levou přední nohou zem. Volavky vyděšeně vzlétly, jako by opouštěly bitevní pole.

„Jsi zbabělec, nebo královský syn?“

Setchiho pohled mu pronikl až do duše.

„Bojuji rád, ale...“

„Opravdový muž jde až na hranici svých sil, král ještě dál. Jestliže toho nejsi schopen, nebudeš vládnout a už se nikdy neuvídíme. Žádná zkouška tě nesmí zvikat. Odejdi, jestliže si to přeješ. V opačném případě ho chyt.“

Ramses se odvážil zvednout zrak a snesl otcův pohled.

„Posíláte mě na smrt.“

„Buď mocným, věčně mladým býkem s neohroženým srdcem a ostrými rohy, jehož nepřemůže žádný nepřítel,“ řekl mi kdysi můj otec. Ty, Ramsesi, jsi vyšel z lůna své matky jako skutečný býk a máš se stát zářícím sluncem, které svými paprsky oblažuje lid. Skrýval ses v mé ruce jako hvězda. Dnes rozevírám dlaň. Zatřpyť se, nebo zhasni.“

Býk zabučel. Rozhovor vetřelců ho dráždil. Všechny zvuky okolní krajiny se ztlumily. Od hlodavců až po ptáky, všichni postřehli bezprostřední blízkost zápasu.

Ramses se postavil k býkovi čelem.

V boji holýma rukama už díky hmatům, jež ho naučil jeho učitel, porazil soupeře těžší a silnější než on sám. Ale jakou strategii má použít proti takovému monstře?

Setchi podal synovi dlouhý provaz se zátažným klouzavým uzlem.

„Jeho síla je v hlavě. Chyt ho za rohy a zvíťežíš.“

Chlapci se vrátila naděje. Při vodních turnajích na palácovém jezeře si už častokrát vyzkoušel zacházení s lasem.

„Jakmile býk uslyší zasvištění lasa, vyřítí se na tebe,“ upozornil ho faraón. „Nesmíš ho minout, protože druhou šanci už nedostaneš.“

Ramses si v duchu zopakoval správný pohyb a snažil se dodat si odvahy. Navzdory svému mládí už měřil metr sedmdesát a stavěl na odiv atletické svalstvo všestranného sportovce. Jak ho jen dráždila dětská kadeř přidržívaná páskem na úrovni uší, ta rituální ozdoba z jeho krásných světlých vlasů! Jakmile se stane dvorním hodnostářem, bude moci nosit jiný účes.

Poskytne mu však k tomu osud čas? Horkokrevný mladík se pochopitelně už častokrát, a nikoliv bez jisté chvás-

tavosti, dovolával zkoušek, které by ho byly hodny. Netušil, že jeho přání faraón splní osobně a tak nemilosrdným způsobem.

Býk podrážděný pachem člověka už nebude čekat. Ramses sevřel lano. Jakmile zvíře chytí, bude třeba vyvinout sílu obra, aby ho znehybnil. Protože takovou sílu ještě nemá, bude muset jít až za hranice sama sebe, i kdyby mu z toho mělo puknout srdce.

Ne, faraóna nezklame.

Roztočil laso. Býk vyrazil kupředu s rohy napřed.

Chlapec byl překvapen rychlostí zvířete, odskočil stranou, povolil pravou paži a vrhl laso, které se zavlnilo jako had a zasáhlo býkova záda. Dokončil pohyb, ale smekl se přitom na vlhké půdě a upadl v okamžiku, kdy se ho rohy chystaly probodnout. Otřely se mu o hrud, on však nezavřel oči.

Chtěl vidět svoji smrt zblízka.

Rozčílený býk běžel dále až k rákosí, kde se prudce obrátil. Ramses zatím vstal a zabodl svůj zrak do jeho očí. Bude mu vzdorovat do posledního okamžiku a dokáže Setchimu, že královský syn umí zemřít důstojně.

Rozběh monstra byl rázem zastaven. Jeho rohy poutalo lano, které svíral pevně v ruce faraón. Býk šílel vztekem a trhl hlavou tak prudce, že si málem zlomil vaz. Jeho snaha o uvolnění však byla marná. Setchi využil jeho neuspořádanou sílu a obrátil ji proti němu.

„Chyt jeho oháňku!“ nařídil synovi.

Ramses přiskočil a popadl téměř holou zvířecí oháňku s chomáčem chlupů na konci, stejnou, jakou nosil faraón za opaskem své suknice na znamení přemožitele býčí síly.

Poražené zvíře se uklidnilo, hlasitě funělo a mručelo. Král pokynul Ramsesovi, aby se postavil za něj, a pak býka uvolnil.

„Tento druh je nezkrotitelný. Takový samec se vrhne do ohně nebo do vody, a dokáže se dokonce skrýt za stromem, aby překvapil svého nepřítele.“

Býk otočil hlavu a na okamžik pohlédl na svého soupeře. Potom se klidným krokem vzdálil na pastvinu, jako by se cítil vůči faraónovi bezmocný.

„Vy jste silnější než on!“

„My už nejsme soupeři, protože jsme uzavřeli pakt.“

Setchi vytáhl z koženého pouzdra dýku a potom rychlým a přesným pohybem usekl Ramsesovu dětskou kadeř.

„Otče...“

„Tvé dětství je mrtvé. Zítra začíná život, Ramsesi.“

„Ale nepřemohl jsem býka.“

„Přemohl jsi strach, prvního z nepřátel na cestě k moudrosti.“

„Je jich ještě hodně?“

„Určitě mnohem víc než zrněk písku v poušti.“

Chlapec páčila na rtech otázka.

„Mám tomu rozumět... že jste mne vybral jako nástupce?“

„Myslíš, že k vládě nad lidmi stačí odvaha?“

2

Ramsesův vychovatel Sary pobíhal po celém paláci a hledal svého žáka. Nebylo to poprvé, co chlapec utekl z hodiny matematiky a věnoval se koním nebo závodům v plavání s partou svých přátel, vzpurných a neposedných.

Břichatý a bodrý Sary neměl rád tělesný pohyb a v jednom kuse na svého žáka láteřil, ale dělal si starosti při sebemenším mladickém výstřelku. Záviděníhodné postavení princova učitele mu vynesl sňatek s mnohem mladší ženou, než byl on sám, Ramsesovou starší sestrou.

Záviděníhodné... Jen pro ty, kdo neznali úplně nemožnou povahu faraónova mladšího syna! Bez vrozené trpělivosti

a přímo urputné snahy rozšířit tomu drzému a příliš sebejistému klukovi obzor by se Sary musel svého úkolu vzdát. Shodně s tradicí se faraón výchovou svých malých dětí nezabýval. Čekal na okamžik, kdy se z dítěte stane dospělý člověk, teprve pak se s ním setkal a podrobil ho zkoušce, aby zjistil, bude-li schopen vládnout. V tomto případě však bylo rozhodnuto už dávno: na trůn usedne Šenar, starší Ramsesův bratr. Proto bylo třeba usměrnit bujnost mladšího, aby se stal v nejlepším případě dobrým generálem, v nejhorším spokojeným dvořanem.

V plném rozkvětu třicítky by Sary velmi rád trávil čas po boku dvacetileté choti ve své vile na břehu jezírka. Ale nenudil by se? Díky Ramsesovi se žádný den nepodobal tomu předšlému. Chlapcova žízeň po životě byla neuhasitelná, jeho představivost bezbřehá. Než souhlasil se Sarym, umožil několik vychovatelů. I když jejich střety byly víc než časté, podařilo se Sarymu nakonec dosáhnout cíle: rozšířit mladíkuv obzor ve všech vědách, jež musel znát a ovládat písař. Aniž si to přiznal, zušlechťovat Ramsesova bystrého ducha s jeho často výjimečnou intuicí bylo skutečnou radostí.

Od jistého času se mladík změnil. On, který nesnášel ani minutu nečinnosti, prodléval dlouhé chvíle nad radami starého mudrce Ptahhotepa. Sary ho dokonce přistihl, jak zasněně pozoruje tanec vlaštovek v ranním slunci. Zrání se chystalo dokončit své dílo a učitel si kladl otázku, z jakého kovu bude ukut muž jménem Ramses a zdali se oheň jeho mládí promění v jiný, méně neuspořádaný, ale stejně mocný.

Jak si nedělat starosti s tolika vlohami? U dvora, stejně jako v kterékoliv jiné společenské vrstvě, měli průměrní lidé neradi, ba dokonce nenáviděli ty, jejichž osobnost činila bezvýznamnost ostatních ještě pohaslejší a nudnější. Jakkoliv nevzbuzovalo Setchiho nástupnictví žádnou nejistotu a Ramses se v žádném případě nemusel obávat nevyhnutelných intrik podněcovaných vlivnými, jeho zítřky jsou možná méně úsměvné, než by se dalo předpokládat. Někteří, počínaje jeho

vlastním bratrem, už pomýšleli na to, aby ho vyloučili z vysokých státních funkcí. Co z něj bude, když bude vykázán do nějaké vzdálené provincie? Přivykne venkovskému způsobu života a jednoduchému rytmu ročních období?

Sary se neodvážil odhalit své trápení před sestrou svého žáka z obavy před jejím tlacháním. A svěřit se Setchimu, to bylo nemožné. Faraón byl do práce jako kat a byl příliš zaplněn řízením den ode dne rozkvetlejší země, než aby věnoval pozornost duševním stavům nějakého učitele. Bylo dobré, že otec a syn nebyli v žádném kontaktu. Tváří v tvář tak silné osobnosti jako Setchi by Ramses neměl jinou volbu než vzpouru, nebo záhubu. Tradice měla v sobě rozhodně něco dobrého. Otcové nebyli pro výchovu svých dětí v nejlepším postavení.

Postoj Tuji, velké královské manželky a Ramsesovy matky, byl naprosto odlišný. Sary byl jedním z mnoha, kdo si povšimli, že dává výraznou přednost mladšímu synovi. Kultivovaná a jemná Tuja znala dobré i špatné stránky každého dvořana. Jakožto skutečná vládkyně nad královským domem bděla nad přísným dodržováním etikety a těšila se úctě šlechty i lidu. Sary se však Tuji bál. Kdyby ji obtěžoval směšnými obavami, znevážil by se. Královna neměla ráda mluvky. Nepodložené obvinění považovala za stejně špatné jako lež. Bylo lépe mlčet než se pasovat na proroka špatných zpráv.

Navzdory vnitřnímu odporu zamířil Sary do stájí. Bál se koní a jejich nečekaných výpadů, nesnášel společenství stájníků a ještě méně jezdců s jejich zbytečným hrdinstvím. Nevšímal si žertů, které ho provázely, a marně pátral po svém žáku. Nikdo ho už dva dny neviděl a všechny to udivovalo.

Sary zapomněl i na oběd a celé hodiny se snažil Ramsese najít. S postupujícím soumrakem se vyčerpaný a zaprášený rozhodl pro návrat do paláce. Brzy bude muset na zmizení chlapce upozornit a prokázat, že s tímto dramatem nemá nic společného. Jak by mohl přijít na oči princově sestře?

Plný chmurných myšlenek opomněl pozdravit kolegy vycházející z přednáškové síně. Od zítřejšího rána se bez velkých nadějí začne vyptávat Ramsesových nejlepších přátel. Kdyby nezískal žádnou stopu, musel by se s tou strašnou skutečností smířit.

Čím se Sary prohřešil proti bohům, že ho tak mučí zlým duchem? Pomyšlení na zničenou kariéru u něj vzbuzovalo pocit nejkřiklavější nespravedlnosti. Vyženou ho ode dvora, jeho manželka ho odvrhne, bude sražen na úroveň prادلáře! Vyděšen takovým úpadkem usedl Sary se zkříženými nohama na své obvyklé místo.

Obyčejně naproti němu sedával Ramses, tu pozorný, jindy zamyšlený, ale vždycky schopný reagovat nějakým neočekávaným způsobem. V osmi letech už uměl jistou rukou psát hieroglyfy a vypočíst spádový úhel pyramidy, protože taková cvičení se mu líbila.

Učitel zavřel oči, aby si probral v paměti nejlepší okamžiky svého společenského vzestupu.

„Jsi nemocen, Sary?“

Ten hlas... Ten najednou vážný a autoritativní hlas!

„Ty? Jsi to opravdu ty?“

„Jestliže spíš, pokračuj. Když ne, podívej se!“

Sary otevřel oči.

Byl to skutečně Ramses, i on samý prach, ale pohled jiskrný.

„Potřebujeme se umýt, jeden i druhý. Kde ses toulal, učitelí?“

„V nezdravých místech, jako například ve stájích.“

„Hledals mě?“

Ohromený Sary vstal a obešel Ramsese kolem dokola.

„Co jsi udělal s dětskou kadeří?“

„Otec mi ji osobně usekl.“

„Nemožné! Rituál vyžaduje, aby...“

„Zpochybňuješ moje slovo?“

„Promiň mi to.“

„Sedni si, učitelí, a poslouchej.“

Pod dojmem princova tónu, který už nebyl dětský, Sary poslechl.

„Otec mě podrobil zkoušce s divokým býkem.“

„To... to není možné!“

„Nezvítězil jsem, ale postavil jsem se tomu monstru a myslím... že můj otec si mě vybral jako budoucího regenta!“

„Ne, princí. Byl ustanoven tvůj starší bratr.“

„Podstoupil zkoušku s býkem?“

„Setchi tě prostě chtěl konfrontovat s nebezpečím, které máš tak rád.“

„Marnil by svůj čas pro takovou bezvýznamnost? Povolal mě k sobě, jsem si tím jist!“

„Nedělej si iluze a nechej ten nesmysl být.“

„Nesmysl?“

„Řada vlivných osobností u dvora si tě příliš neváží.“

„Co mi vyčítají?“

„Že jsi sám sebou.“

„Vyzýváš mě, abych se vrátil do řady?“

„Vyžaduje to zdravý rozum.“

„Rozum nemá sílu býka.“

„Hry o moc jsou krutější, než by sis myslel. Abys v nich zvítězil, nepostačí ti udatnost.“

„Takže mi pomůžeš.“

„Prosím?“

„Znáš přece dobře dvorské mravy. Označ mé přátele a nepřátele a porad mi.“

„Žádáš ode mne příliš mnoho... Jsem jenom tvůj učitel.“

„Zapomněl jsi, že moje dětství je mrtvé? Buď se staneš mým skutečným učitelem, nebo se spolu rozloučíme.“

„Nutíš mě neuváženě riskovat a nejsi stvořen k nejvyššímu úřadu. Tvůj starší bratr se na něj připravuje už dlouho. Když ho budeš provokovat, zničí tě.“

3

Konečně velký večer.

Rodilo se novoluní, noc byla tmavá, jak jen mohla být. Ramses pozval všechny spolužáky, vychovávané jako on královskými učiteli, k rozhodující schůzce. Podaří se jim uniknout bdělosti strážců a sejít se ve městě, aby se pokusili odpovědět na otázku, která je všechny páčila v srdci a kterou se dosud nikdo z nich neodvážil položit?

Ramses vylezl ze svého pokoje oknem a seskočil z prvního patra. Kyprá půda rozkvetlé zahrady ztlumila náraz. Kráčel podél budovy. Strážných se nebál. Někteří spali, jiní hráli v kostky. Kdyby měl smůlu a zkřížil přesto některému z nich cestu, vyjednával by s ním, nebo by ho srazil.

Ve svém rozrušení zapomněl na jednoho tvora, který nezahálel: středně velkého psa s nazlátlou srstí, podsaditého, svalnatého, s povislýma ušima a spirálovitě stočeným ohonem. Stál uprostřed cesty, neštěkal, ale nenechal ho projít.

Ramses se instinktivně snažil setkat s jeho pohledem. Pes se posadil na zadní a mával ocasem. Mladík k němu přistoupil a pohládl ho. Bylo navázáno okamžité přátelství. Na červeně zbarveném koženém obojku stálo jméno: „Hlídač“.

„A co kdybys mě doprovodil?“

Hlídač přikývl krátkým čenichem, zakončeným černou bambulkou, a vedl nového pána k východu z paláce, kde byli vzdělávání budoucí egyptští hodnostáři.

Čas už pokročil, ale na ulicích Memfidy, nejstaršího hlavního města země, se ještě procházela spousta lidí. Navzdory nevoli bohatých Théb na jihu si město uchovalo svoji dřívější prestiž. V Memfidě měly sídlo velké univerzity a děti z královské rodiny i jiné, výjimečně nadané, hodné zastávat

nejvyšší funkce, tu získávaly přísnou a intenzivní výchovu a vzdělání. Přijetí do Kapu, „uzavřeného prestižního vzdělávacího střediska“, budilo velkou závist, ale ti, kteří tu pobývali od svého útlého dětství jako Ramses, neměli jinou touhu než odtud uniknout!

V tunice s krátkými rukávy z obyčejného materiálu, kterou se neodlišoval od ostatních chodců, došel Ramses až k slavné pivnici ve čtvrti lékařské školy, kde budoucí léčitelé rádi trávili nemálo času po celodenním tvrdém studiu. Protože ho Hlídač už neopustil, princ ho neodehnal a vstoupil i s ním do budovy „dětem z Kapu“ zakázané.

Ramses však už nebyl dítětem a ze zlatého vězení se mu podařilo uniknout.

Ve velkém sálu pivnice čekaly milovníky silného piva, vína a palmového likéru pohostinné rohože a taburety okolo vápnem nabílených zdí. Patron ochotně vystavoval plné amfory z delty, sousedních oáz nebo z Řecka a vychvaloval jakost svých výrobků. Ramses si vybral klidné místo, odkud mohl sledovat vstupní dveře.

„Co si dáš?“ zeptal se sluha.

„Prozatím nic.“

„Neznámí platí předem.“

Princ mu podal karneolový náramek.

„Bude ti to stačit?“

Sluha si předmět prohlížel.

„V pořádku. Víno, nebo pivo?“

„Tvoje nejlepší pivo.“

„Kolik pohárů?“

„Ještě nevím.“

„Přinesu džbán... Až si to upřesníš, dostaneš poháry.“

Ramses si uvědomil, že nezná cenu věcí. Muž ho bezpochyby okradl. Byl nejvyšší čas, aby odešel ze školy příliš pečlivě chráněné před vnějším světem.

S Hlídačem u nohou sledoval princ vchod do pivnice. Kdo z jeho spolužáků se odváží pokoušet osud? Probíral je v du-

chu jednoho po druhém, vyloučil nejochablější a největší kariéristy a zůstal u tří jmen. Ti necouvnu před žádným nebezpečím.

Když překročil práh Setau, Ramses se usmál.

Jeho přítel, podsaditý, mužný, s výraznými svaly, matnou pleť a černými vlasy, byl synem námořníka a jedné Núbijky. Učitelovu pozornost upoutala jeho výjimečná vytrvalost a odolnost, stejně jako nadání pro chemii a studium rostlin. Profesori z *Kapu* nelitovali, že mu otevřeli dveře k nejvyššímu vzdělání.

Nemluvný Setau usedl vedle Ramsese.

Chlapci neměli čas na rozmluvu, protože vstoupil drobný, hubený a křehký Ameni. Měl bledou pleť a navzdory mladému věku už prořídlé vlasy a nebyl schopen se věnovat žádnému sportu nebo nosit těžké předměty, ale převyšoval všechny ostatní v umění psát hieroglyfy. Byl neúnavně pracovitý, v noci spal jenom tři čtyři hodiny a znal velké autory lépe než jeho profesor literatury. Byl synem sádraře a stal se hrdinou celé rodiny.

„Podařilo se mi dostat se ven tak, že jsem daroval svoji večeri strážnému,“ oznámil hrdě.

I jeho Ramses očekával. Věděl, že Setau, bude-li to nezbytné, použije síly a Ameni zase lsti.

Třetí příchozí prince překvapil. Nikdy by nevěřil, že by bohatý Aša tolik riskoval. Pro jediného syna z vysokého šlechtického rodu byl pobyt v *Kapu* přirozenou a povinnou zastávkou na cestě ke kariéře vysokého funkcionáře. Byl elegantní, s jemnými údy, oválným obličejem a pečlivě udržovaným knírkem. Na ostatní se často díval pohrdavě a okouzloval je svým úlisným hlasem a očima jiskřícíma inteligencí.

Posadil se naproti trojici.

„Překvapen, Ramsesi?“

„Přiznávám, že ano.“

„Spustit se s vámi na jeden večer mi není proti mysli. Život mi připadá monotónní.“

„Riskujeme potrestání.“

„Vylepší tomu novému jídlu chuť. Už jsme kompletní?“

„Ještě ne.“

„Že by tě zradil tvůj nejlepší přítel?“

„Přijde.“

Ironický Aša dal nalít pivo... Ramses se ho ani nedotkl. Hrdlo mu svíral neklid a zklamání.

Že by se tak těžce zmýlil?

„Tahle je!“ zvolal Ameni.

Se svou vysokou postavou, širokými rameny, bujnou hřívou a pruhem vousu lemujícím bradu vypadal Mojžíš na mnohem víc než na patnáct let. Pocházel z rodiny Hebrejců, která byla v Egyptě usídlena už po několik generací, a byl přijat do *Kapu* už v útlém mládí vzhledem k značným intelektuálním schopnostem. Protože byl stejně silný jako Ramses, utkávali se brzy oba chlapci ve všech možných oblastech, až spolu uzavřeli pakt o neútočení a společném postupu proti učitelům.

„Jeden starý strážný mě nechtěl pustit ven. Protože jsem ho nechtěl srazit, musel jsem ho o nutnosti své výpravy přesvědčit.“

Poblahopřáli si navzájem a vyprázdnili pohár, který měl nenapodobitelnou chuť zakázaného ovoce.

„Odpovězme si na jedinou důležitou otázku,“ vyzval je Ramses. „Jak získáme skutečnou moc?“

„Ovládním hieroglyfů,“ odpověděl okamžitě Ameni. „Náš jazyk je jazykem bohů. Používali ho mudrci, aby předali své učení. ‚Napodobuj své předky,‘ je psáno, ‚neb oni znali život před tebou. Moc je dána věděním, jedině písmo zvětšňuje.““

„Plácání literárních vzdělavců,“ namítl Setau.

Ameni zrudnul.

„Odmítáš uznat, že písař má v rukou skutečnou moc? Oblečení, zdvořilost, umění žít, přesnost, úcta k danému slovu, odmítání nečestnosti a závisti, sebeovládání, umění mlčet,

aby vynikl samotný psaný projev, toto vše jsou vlastnosti, které chci rozvíjet.“

„Nedostačující,“ usoudil Aša. „Nejvyšší moc, to je moc diplomacie. Proto brzy odjedu do ciziny, abych se naučil jazykům našich spojenců i našich nepřátel, pochopil, jak funguje mezinárodní obchod, jaké jsou skutečné záměry ostatních vládců, a tak jimi mohl manipulovat.“

„To je typická ctižádost městského člověka, který ztratil veškerý kontakt s přírodou,“ prohlásil Setau. „Město, to je skutečné nebezpečí, které na nás číhá!“

„Neřekl jsi nám nic o svém vlastním dobývání moci,“ poznamenal Aša ostře.

„Existuje jediná cesta, kde se neustále mísí život se smrtí, krása s hrůzou, lék s jedem: cesta hadů.“

„Žertuješ?“

„Kde jsou hadi? V poušti, na polích, v bažinách, na březích Nilu a kanálů, na mlatech, v chatrčích pastevců, v dobytčích ohradách, a dokonce v temných a chladných zákoutích domů! Hadi jsou všude a znají tajemství stvoření. Svůj život zasvětim tomu, abych jim to tajemství vyrval.“

Nikdo se ho neodvážil kritizovat. Zdálo se, že jeho rozhodnutí je výsledkem zralé úvahy.

„A ty, Mojžíši?“ chtěl vědět Ramses.

Mladý obr zaváhal.

„Závidím vám, přátelé, protože já odpovědět neumím. Mám v hlavě podivné myšlenky, duch těká z místa na místo, ale můj osud zůstává jako v mlze. Měli by mi přidělit nějaké důležité místo ve velkém harému (*ve starém Egyptě nebyl harém pozlaceným vězením pro krásné ženy, ale důležitou ekonomickou institucí – pozn. překl.*), a dokud se nenajde něco zajímavějšího, jsem ochoten to přijmout.“

Zraky všech chlapců se upřely na Ramsese.

„Existuje jediná skutečná moc,“ prohlásil. „Moc faraóna.“

4

„**M**oc jsi nás nepřekvapil,“ konstatoval Aša.
„Otec mě podrobil zkoušce s divokým býkem,“
prozradil jim Ramses. „Proč by to dělal, kdyby neměl
v úmyslu připravovat mě na úřad faraóna?“

Princovi spolužáci ztratili řeč. První se vzpamatoval Aša.

„Copak Setchi nestanovil jako svého nástupce tvého staršího bratra?“

„Tak proč v tom případě nedonutil setkat se s tím monstrem jeho?“

Ameni zářil.

„To je báječné, Ramsesi! Být přítelem budoucího faraóna, to je ohromné!“

„Nenech se unést,“ doporučil Mojžíš. „Setchi se možná ještě nerozhodl.“

„Budete se mnou, nebo proti mně?“ zeptal se Ramses.

„S tebou! Až do smrti!“ odpověděl Ameni.

Mojžíš souhlasně přikývl.

„Otázka vyžaduje uvážlivost,“ usoudil Aša. „Jestliže uvidím, že tvoje šance rostou, přestanu věřit ve tvého bratra. V opačném případě nebudu podporovat poraženého.“

Ameni sevřel pěsti.

„Zasloužil bys...“

„Možná jsem z nás všech nejupřímnější,“ prohlásil budoucí diplomat.

„To bych se divil,“ poznamenal suše Setau. „Jediný, kdo zaujímá reálné stanovisko, jsem já.“

„Prozradíš nám ho?“

„Krásná slova mě nezajímají. Jedině činy platí. Budoucí král se musí umět postavit hadům. Hned za příštího útluku,

až vylezou všichni z děr, vezmu Ramsese na jejich schůzku. Uvidíme, jestli ob stojí.“

„Odmítni!“ prosil Ameni.

„Přijímám,“ odpověděl Ramses.

Úctyhodnou institucí *Kap* otrásal skandál. Ještě nikdy od jejího založení se nejlepší žáci ročníku neodvážili porušit vnitřní řád tak nehorázným způsobem. Sary byl proti své vůli pověřen kolegy, aby svolal všech pět provinilců a potrestal je tvrdými sankcemi. Takový úkol se mu zdál pár dní před letními prázdninami o to obtížnější, že pětici mladíků byla právě přidělena místa korunující jejich příkladné studijní výsledky. Brány *Kapu* se pro ně doširoka otevíraly do aktivního života.

Ramses si hrál se svým psem, který si rychle zvykl dělit se se svým pánem o jídlo. Šílený běh za hadrovým míčem, který mu princ házel, připadal učiteli nekonečný, ale královský žák nepřipouštěl, aby někdo přerušil jeho zábavu se zvířetem, jež bylo podle jeho názoru svým předchodím majitelem silně zanedbáno.

Uřícený a vyčerpaný Hlídač chlemlal vodu z hliněné misky.

„Tvoje chování, Ramsesi, zasluhuje odsouzení.“

„Z jakého důvodu?“

„Ten drzý útěk...“

„Nepřeháněj, Sary. Vždyť jsme ani nebyli opilí.“

„Útěk o to hloupější, že tvým kamarádům právě skončilo studium.“

Ramses uchopil učitele za ramena.

„To je od tebe dobrá zpráva! Povědej! Rychle!“

„Potrestání...“

„O tom později! Co Mojžíš?“

„Jmenován zástupcem správce ve velkém harému v Mer-Uru ve Fajjúmu. Obrovská zodpovědnost pro tak mladá ramena.“

„Předčí staré úředníky upjaté v jejich předsudcích a výsadách! A Ameni?“

„Přijít mezi palácové písaře.“

„Skvělé! Setau?“

„Obdrží osvědčení léčitelů a zaklínačů hadů a bude pověřen sběrem jedu pro přípravu léků. Ledaže by sankce...“

„A Aša?“

„Zdokonalí se v jazyce Libyjců, Syřanů a Chetitů a potom odjede do Byblosu, kde nastoupí své první místo tlumočnicka. Všechna tato jmenování jsou ovšem zablokována.“

„Kým?“

„Správcem *Kapu*, profesory a mnou. Vaše chování je nepřijatelné.“

Ramses se zamyslel.

Jestliže se aféra vyostří, dostane se až k vezírovi a potom k Setchimu. To je skutečně nejjistější způsob, jak vzbudit královský hněv!

„Není nutno hledat vždycky spravedlnost, Sary?“

„Samozřejmě.“

„Tak tedy potrestejme jediného viníka: mne.“

„Ale...“

„To já jsem přece zorganizoval tu schůzku, stanovil její místo a přinutil kamarády, aby mě poslechli. Kdybych nosil jiné jméno, odmítli by.“

„To je možné, ale...“

„Oznam jim tu dobrou zprávu a všechny chystané tresty přesuň na moji hlavu. A když jsme teď tu věc uzavřeli, nechej mě, abych tomu chudáku psovi poskytl trochu radosti.“

Sary děkoval bohům. Díky Ramsesovu nápadu vyšel z této delikátní situace dobře. Princ, který nepožíval u svých profesorů přílišných sympatií, byl odsouzen k tomu, aby v prostorách *Kapu* zůstal po celé oslavy vysokých vod, prohloubil svoje znalosti matematiky a literatury a dále nesměl navště-

vovat stáj. Až bude faraón na Nový rok, v červenci, oslavovat obnovení stoupající vody, bude po jeho boku stát pouze Ramsesův starší bratr. Nepřítomnost Ramsese bude znamením jeho bezvýznamnosti.

Před obdobím samoty, kterou obveselí jenom Ramsesův žlutý pes, se mohl princ pozdravit se svými spolužáky.

Ameni byl vřelý a optimistický. Na svém novém místě v Memfidě, nepříliš vzdáleném od přítele, na něho bude denně myslet a najde nějaký způsob, jak mu poslat pár sladkostí. Po jeho osvobození se před nimi otevře radostná budoucnost.

Mojžíš Ramsese objal. Odchod do vzdáleného Mer-Uru mu připadal jako zkouška, kterou musí vykonat, jak nejlíp bude umět. Pronásledovaly ho různé sny, ale bude o nich mluvit, až jeho přítel vyjde z téhle klece.

Aša byl chladný a odměřený. Poděkoval princovi za jeho postoj a slíbil mu, že mu to oplatí, jakmile se naskytne příležitost, o čemž ovšem pochyboval. Jejich osudy se už zřejmě nezkříží.

Setau Ramsesovi připomněl, že ho pozval na schůzku s hady a že slib je slib. Využije toho otravného oddálení k tomu, aby našel místo, které bude ke schůzce nejvhodnější. Neskrýval radost, že bude moci rozvíjet svůj talent daleko od měst a být každý večer ve styku se skutečnou mocí.

K učitelovu překvapení přijal Ramses trest osamělosti, aniž hnul brvou. V době, kdy mladíci jeho věku užívali radovánek období záplav, se princ věnoval matematice a starým autorům a dopřál si jen několik procházek v zahradách ve společnosti svého psa. Rozhovory se Sarym se týkaly těch nejprostších věcí. Ramses prokázal udivující schopnost soustředění, násobenou výjimečnou pamětí. Za pár týdnů se chlapec změnil v muže. Brzy ho už jeho bývalý učitel nebude mít čemu naučit.

Setchiho mladší syn se zakousl do života v nucené odloučenosti se stejnou vervou jako do pěstního zápasu, jen protiv-

níkem si byl zase jenom on sám. Příliš sebejistý a netrpělivý jinoch se od svého setkání s divokým býkem toužil utkat s dalším monstrem a tento zápas určitě nebude snadnější.

Ramses neustále myslel na svého otce.

Možná se s ním už nikdy nesetká, možná se bude muset spokojit jenom se vzpomínkou na faraóna, jemuž se nikdo nevyrovná. Když pustil býka, dovolil mu panovník na chvíli uchopit otěže vozu. Pak je zas mlčky přebрал sám. Ramses se neodvážil klást otázky. Žít v jeho blízkosti, být jenom na pár hodin, už byla výsada.

Stát se faraónem? Tato otázka už téměř neměla smysl. Vzplanul a jako obvykle se nechal unést svou představitostí.

Místo tápání v prázdnotě se Ramses rozhodl doplnit své mezery a vypracovat se na úroveň Ameniho. Ať je jeho příští úřad jakýkoliv, jenom odvaha a nadšení k němu nepostačí. I Setchi, stejně jako jiní faraóni, šel cestou písaře.

Znovu ho na chvíli posedla šílená myšlenka! Vracela se jako vlna, jakkoliv ji zaháněl. Vždyť mu Sary řekl, že jeho jméno je u dvora téměř zapomenuto! Neměl už ani žádné nepřátele, protože se o něm vědělo, že je odsouzen k pozlacenému exilu v nějakém hlavním městě některé provincie.

On, který tolik miloval jízdu na koni, plavání nebo zápas, zapomněl teď na celý svět a nechal se vést svým učitelem, nadšeným, že vychovává vědce. Ještě pár let vytrvalého úsilí a někdejší rebel se ukáže být hoden starých mudrců! Ramsesův prohřešek a následný trest vrátí mladíka na správnou cestu.

V předvečer vypršení trestu večerel princ se Sarym na střeše přednáškové síně. Seděli na rohožích, popíjeli osvěžující pivo a pochutnávali si na sušené rybě a kořeněných bobech.

„Blahopřeji ti. Tvůj pokrok je obrovský.“

„Zbývá jen jedna drobnost: jaké místo mi přidělili?“

Učitel vypadal zaraženě.

„Tedy... po takové námaze bys teď měl myslet na odpočinek.“

„Co znamená ta vytáčka?“

„Je to trochu delikátní, ale... Princ si přece může užívat.“

„Jaký úřad budu zastávat, Sary?“

Učitel se vyhnul jeho pohledu.

„Prozatím žádný.“

„Kdo o tom rozhodl?“

„Tvůj otec král Setchi.“

5

„Slib je slib,“ prohlásil Setau.

„To jsi ty? Jsi to skutečně ty?“

Setau se změnil. Špatně oholený, bez paruky, oblečený do tuniky z antilopí kůže s mnoha kapsami se téměř nepodobal bývalému studentu, který byl přijat na nejlepší univerzitu v zemi. Kdyby ho nepoznal jeden palácový strážce, byl by bez dalších okolků vyhnán.

„Co se s tebou stalo?“

„Dělám svoji práci a držím své slovo.“

„Kam mě chceš zavést?“

„Uvidíš... Pokud ovšem z tebe strach neudělal křivopřísežníka.“

Ramsesův pohled vzplanul.

„Jdeme!“

Usazeni na oslech projeli městem a dali se na jih podél kanálu, potom odbočili do pouště směrem ke staré nekropoli. Byla to první Ramsesova cesta ven z údolí do zneklidňujícího světa, kde zákony lidí už nebyly důležité.

„Dnes v noci je úplněk!“ řekl Setau potěšeně. „Všichni hadi přijdou na schůzku.“

Osli kráčeli po pěšině, kterou princ téměř ani nerozeznával. Poměrně značnou rychlostí dojeli na opuštěný hřbitov.

V dálce bylo vidět modré vody Nilu a zeleň polí. Tady se do nedohledna táhl jen neplodný písek, ticho a vítr. Ramses pocítil sám na sobě, proč kněží nazývají poušť „červená zem Sutecha“, boha bouří a vesmírného ohně. Sutech v těchto osamělých končinách spálil zemi, ale také očistil lidské bytosti od působení času a rozkladu. Díky jemu mohli lidé stavět svá věčná obydlí, kde jejich mumie nezahnívaly.

Ramses se zhluboka nadechl svěžího vzduchu.

Faraón byl pánem stejně tak nad touto červenou zemí jako nad zemí černou, úrodnou a vláčnou, jež poskytovala Egyptu hojnou potravu. Musel znát všechna jejich tajemství, uplatňovat svou sílu a moc.

„Kdybys chtěl, máš ještě čas odmítnout.“

„Kéž by se už brzy setmělo.“

Kolem Ramsese proklouzl had s narůžovělým hřbetem a žlutým břichem a ukryl se mezi dvěma kameny.

„Není nebezpečný,“ řekl Setau. „Tento druh najdeš ve velkém množství poblíž opuštěných staveb. Ve dne se obvykle schovávají uvnitř. Pojď za mnou.“

Oba mladíci sestoupili z příkrého svahu, na jehož konci stály rozvaliny hrobky. Ramses na chvíli zaváhal, ale pak vstoupil dovnitř.

„Už tady není žádná mumie. Místo je chladné a suché, uvidíš. Nepřepadne tě žádný démon.“

Setau rozsvítil olejovou lampu.

Před Ramsesem se objevila jakási jeskyně s hrubě opracovaným stropem a stěnami. Možná to místo nebylo nikdy obsazeno. Zaklínač hadů tu postavil několik nízkých stolů, na kterých ležely brousky, bronzová škrabka, dřevěný hřeben,

čutora z tykve, dřevěné tabulky, pískařská paleta a spousta nádob naplněných mastmi a pomádami. Ve džbánech uchovával přísady nezbytné pro přípravu léků: asphalt, měděné piliny, kysličník olovnatý, červenou hlinku, kamenec, jíl a různé rostliny jako posed dvoudomý s jedovatými kořeny, komonici, skočec a kozlík.

S příchodem večera slunce zoranžovělo a nazlátlá poušť se pohybovala v dlouhých pruzích písku přenášeného větrem z duny na dunu.

„Svlékni se,“ nařídil Setau.

Jakmile byl princ nahý, Setau natřel jeho tělo rozdrcenou cibulí, kterou zředil vodou.

„Hadi ten pach nesnášejí,“ vysvětlil. „Jaký úřad ti svěřili?“

„Žádný.“

„Zahálčivý princ? Zas jeden nedobrá kousek tvého učitele!“

„Ne, příkaz mého otce.“

„Propadl jsi u zkoušky s býkem, asi proto.“

Ramses takové vysvětlení odmítal. Přesto ovšem logicky zdůvodňovalo jeho vyloučení z veřejného života.

„Zapomeň na dvůr se všemi jeho intrikami a podlostmi. Pojď pracovat se mnou. Hadi jsou nebezpeční nepřátelé, ale aspoň nelžou.“

Ramses byl zviklán. Proč mu jeho otec neřekl pravdu? Vysmíval se mu a nedal mu ani nejmenší šanci, aby ukázal, co dovede.

„Teď přijde skutečná zkouška. Abys byl imunní, musíš vypít nepříjemný a nebezpečný nápoj z hlíz kopřivovitých rostlin. Zpomaluje krevní oběh, až se často úplně zastaví... Jestliže budeš zvracet, zemřeš. Amenimu bych něco takového nenabídl. Tvoje robustní tělo by to ale mělo vydržet. Potom budeš odolný proti uštknutí určitého počtu hadů.“

„Ne všech?“

„Proti těm největším se musí každý den vpíchnout malé množství rozředěné kobří krve. Jestliže se staneš odborníkem, budeš tento způsob jistě využívat. Teď pij.“

Chuť nápoje byla odporná.

V Ramsesových žilách se šířil chlad a měl pocit, že umírá.

„Vydrž.“

Vyzvracet tu hlodavou bolest, zvracet, natáhnout se a spát... Setau uchopil Ramsese za zápěstí.

„Vydrž, otevři oči!“

Princ se vzchopil. Setau ho ještě nikdy neporazil. Jeho žaludek se uvolnil, pocit chladu se zmírnil.

„Jsi skutečně silný, ale nemáš žádnou šanci, abys vládl.“

„Proč?“

„Protože ses svěřil do mých rukou. Mohl jsem tě otrávit.“

„Jsi můj přítel.“

„Co o tom víš?“

„Vím to.“

„Pokud jde o mne, já věřím jenom hadům. Nikdy nezradí svoji přirozenost. S lidmi je to jiné. Tráví život podváděním a tyjí ze svého šejdřství.“

„Ty též?“

„Já... já jsem opustil město a žiju tady.“

„Kdyby můj život byl v nebezpečí, nestaral by ses o mne?“

„Obleč si tu tuniku a jdeme. Jsi méně hloupý, než se zdá.“

V poušti prožil Ramses nádhernou noc. Jeho okouzlení nezmenšil ani zlověstný smích hyen, ani štěkot šakalů či tisíce a jeden podivný zvuk pocházející z onoho světa. Červená zem Sutechova naplněná hlasy znovuzrozených nahrazovala půvab údolí mocí záhrobí.

Opravdová moc... Neobjevil ji Setau přece jen ve strašidelné osamělosti pouště?

Okolo nich šelest a sykot.

Setau kráčel vpředu a tloukl o zem dlouhou holí. Mířil k hromadě kamení, kterou světlo úplňku přeměnilo na příbytek duchů. Ramses šel za ním a nemyslel už na nebezpečí.

Za opasek mu přítel upevnil sáčky s léky první pomoci pro případ uštknutí.

Zastavil se u hromady.

„Tady bydlí můj pán,“ prozradil mu Setau. „Možná se neukáže, protože nemá rád cizince. Buďme trpěliví a prosme neviditelného, aby nás obdařil svou přítomností.“

Setau a Ramses usedli se zkříženýma nohama. Princ se cítil lehký, téměř jako vzduch, a opájel se pouštním povětrím jako vínem. Místo zdí přednáškové síně tu byla obloha s tisíci hvězdami.

Z hromady se oddělil elegantní a klikatý stín živočicha. Černá kobra, dlouhá asi metr padesát a pokrytá lesklými šupinami, vylezla ze svého doupěte a majestátně se vztyčila. Měsíc ji ozdobil stříbrnou aurou a její hlava se komíhala ze strany na stranu, připravena zaútočit.

Setau postoupil kupředu, jazyk černé kobry vydal syčivý zvuk. Zaklínač hadů pokynul rukou Ramsesovi, aby se postavil vedle něj.

Podrážděný plaz se zakymácel. Na kterého z vetřelců zaútočí nejdřív?

Setau popošel dva kroky, takže nebyl od kobry vzdálen více než metr. Ramses ho napodobil.

„Ty jsi pánem noci a oplodňuješ zemi, aby byla úrodná,“ pronesl Setau vážným hlasem a pomalu vyslovil jednotlivé slabiky.

Opakoval zaklínadlo asi desetkrát a vyzval Ramsese, aby se přidal. Zdálo se, že hudba slov hada uklidňuje. Po druhém opakování se rozehnal k uštknutí, ale zarazil se těsně u Setauova obličeje. Když položil ruku na hadovu hlavu, kobra znehybněla. Ramsesovi se zdálo, že v jejích očích zahlédl rudý záblesk.

„Teď ty, princí.“

Mladík vztáhl ruku. Had se k ní vrhl.

Ramses měl dojem, že už cítí hadí uštknutí, ale hadí tlama se nedovřela. Útočníkovi vadil pach cibule.

„Polož mu ruku na hlavu.“

Ramses se nezachvěl. Zdálo se, že kobra ustupuje. Sevřené prsty se dotkly vrcholku černé hadí hlavy. Na několik okamžiků se pán noci podrobil královskému synu.

Setau strhl Ramsese dozadu. Útok kobry vyšel naprázdno.

„To bylo příliš, příteli. Zapomínáš, že síly temnot nejsou nikdy poraženy? Kobra, ureus, symbol královské moci, se tyčí na faraónově čele. Co myslíš, že by se stalo, kdyby tě nestrpěla?“

Ramses si oddechl a pozoroval hvězdy.

„Jsi neopatrný, ale máš štěstí. Proti uštknutí tohoto hada neexistuje žádný lék.“

6

Ramses se vymrštil na prám z otýpek papyru svázaných provazy. Křehký a jednoduchý plovák jen taktak vydržel desátý rychlostní závod, který toho dne sváděl princ proti skupině plavců. Všechny je vzrušovala představa, že ho porazí, zejména v přítomnosti zástupu dívek sledujících soutěž z náspu kanálu. V touze po vítězství měli mladí lidé okolo krku amulety, jeden žábu, druhý kočičí oko, další volskou oháňku. Ramses byl nahý, nepomáhal si žádnými kouzly, ale plaval rychleji než ostatní.

Většina atletů byla povzbuzována dámou jejich srdce. Mladší Setchiho syn však bojoval jen sám za sebe, aby si dokázal, že stále může jít až za hranici svých sil a dorazit na břeh jako první.

Ramses ukončil závod více než pět délek před druhým závodníkem. Nepocítoval nejmenší únavu a mohl by plavat dál ještě celé hodiny. Rozmrzelí soupeři mu koutkem úst blahopřáli. Každý znal urputnou povahu mladého prince, odsou-

zeného stát se zahálčivým vzdělavcem, který brzy odejde na vzdálený jih, daleko od hlavního města.

Přistoupila k němu hezká patnáctiletá brunetka, už žensky vyspělá, a podávala mu kus plátna.

„Vít je čerstvý, tady máte něco na utření.“

„Nepotřebuji.“

Se svýma ostře zelenýma očima, rovným nosíkem, jemnými rty a drobnou bradou vypadala roztomile. Byla půvabná, živá a velmi jemná, na sobě měla šaty z průsvitného lnu, ušité v luxusní módní dílně. Čelenka přidržovala lotosový květ.

„Jste na omylu. I ti nejstatnější dostanou rýmu.“

„Nemocí si nevšímám.“

„Jmenuji se Iset. Dnes večer pořádám pro přátele malou slavnost. Přijmete moje pozvání?“

„Samozřejmě ne.“

„Kdybyste změnil názor, budete vítán.“

Odcházela s úsměvem a neohlédla se.

Učitel Sary podřimoval ve stínu velké sykomory zasazené uprostřed zahrady a Ramses nervózně přešlapoval okolo své sestry Dolenty, malátně ležící na lehátku. Nebyla ani hezká, ani ošklivá a starala se jen o své pohodlí a dobré bydlo. Manželovo postavení jí umožňovalo snadný život oproštěný od každodenního soužení. Byla příliš vysoká, neustále unavená, postižená mastnou pleť, kterou celý den natírala nejrůznějšími mastmi, a pyšnila se, že zná dobře i největší tajnosti vysoké společnosti.

„Moc často mě nenavštěvuješ, bratříčku.“

„Mám mnoho práce.“

„Jdou řeči, že spíše lenošíš.“

„Zeptej se svého manžela.“

„Nepřišel jsi jistě proto, aby ses mi obdivoval...“

„Máš pravdu. Potřebuju radu.“

Dolente byla nadšená. Ramses se jen nerad zavazoval někomu vděčností.

„Poslouchám tě. Jestliže budu mít náladu, odpovím ti.“

„Znáš jistou Iset?“

„Popiš mi ji.“

Princ vyhověl jejímu přání...

„To je krásná Iset. Nebezpečná svůdnice. Přestože je mladá, má nespočet nápadníků. Někteří ji považují za nejkrásnější ženu z Memfidy.“

„A její rodiče?“

„Bohatí hodnostáři, rodina je v paláci známá už po několik generací. Kráska Iset tě lapila do svých sítí?“

„Pozvala mě na večírek.“

„Určitě nebudeš sám! Pořádá večírek každý den. Líbí se ti?“

„Provokovala mě.“

„Udělala první krok? Nebuď staromódní, bratříčku! Padl jsi jí do oka, toť vše!“

„Pro dívku se nehodí, aby...“

„A proč ne? Jsme v Egyptě, ne u zpozdilých barbarů. Jako manželku ti ji neradím, ale...“

„Mlč.“

„Nechceš o krásné Iset vědět víc?“

„Děkuji, milá sestro. Obejdu se už bez tvých dalších vědomostí.“

„Moc se v Memfidě nezdržuj!“

„Co najednou taková starost?“

„Tady už neznamenáš nic. Jestli zůstaneš, ztratíš barvu jako kytky, kterou nezalévají. V provincii ti budou prokazovat úctu. Nepočítej s tím, že si krásnou Iset odvedeš s sebou. Nemá ráda poražené. Zaslechla jsem, že tvůj bratr, budoucí král Egypta, není k jejím půvabům lhostejný. Běž od ní, co nejrychleji můžeš, Ramsesi. V opačném případě si říkáš o vážné problémy.“

Nebyl to obvyklý večírek. Několik dívek z významných rodin se pod vedením profesionální choreografky rozhodlo předvést své taneční vlohy. Ramses přišel pozdě, protože se nechtěl zúčastnit banketu. Ocitl se tak proti své vůli v první řadě početného publika.

Dvanáct tanečnic vířilo na břehu velké vodní plochy, posázené bílými a modrými lotosy. Scénu osvětlovaly pochodně upevněné na vysokých stožárech.

Mladé ženy měly na sobě síťovinu s perlami a kratičkě tuniky, na hlavách paruky se třemi řadami čupků, hrdla a paže ozdobeny širokými náhrdelníky a náramky z lazuritu. Jejich pohyby byly velmi smyslné. Nádherně pružné se v dokonalé harmonii skláněly k zemi, vztahovaly paže k neviditelným partnerům a ovíjely je. Pohybovaly se se sladkou pomalostí a diváci téměř nedýchali.

Náhle dívky odhodily paruky, tuniky i síťovinu. S vlasy staženými do uzlu, nahými prsy a jen spoře oděné kratičkými rouškami se v dokonalém souladu odrazily pravou nohou a provedly salto nazad, což vzbudilo okouzlené ovace. Půvabně se prohýbaly, nakláněly a provedly ještě řadu jiných akrobatických kousků, stejně vynikajících.

Od skupiny se oddělily čtyři dívky, ostatní zpívaly a udávaly rytmus tleskáním do dlaní. Sólistky napodobovaly podle staré písňe čtyři větry vycházející z hlavních světových stran. Krásná Iset představovala mírný severák, který za horkých večerů umožňuje živým tvorům dýchat. Kroužila okolo svých partnerek, viditelně spokojená, že přitahuje všechny pohledy.

Ramses tomuto kouzlu neodolal. Ano, byla nádherná a neměla sobě rovné. Hrála na své tělo jako na hudební nástroj, který ovládala až s jakousi lhostejností a odstupem, bez nejmenšího studu. Poprvé hleděl Ramses na ženu s touhou sevřít ji do náruče.

Jakmile tanec skončil, vzdálil se z houfu diváků a sedl si do ústraní k ohradě pro osly.

Krásná Iset se bavila tím, že ho provokovala. S vědomím, že se provdává za jeho bratra, mu zasadila ránu z milosti, aby mu jasně ukázala jeho prohru. On, který snil o velkém osudu, snášel ponížení za ponížením. Musel se z toho pekelného kruhu dostat, zbavit se démonů, kteří ho spoutávali. Provincie? Budiž. I tam ukáže, co umí. V případě prohry půjde za Setauem a bude pracovat s nejjedovatějšími hady.

„Starosti?“

Krásná Iset se před ním nehlučně objevila a usmívala se na něj.

„Ne, přemýšlel jsem.“

„Velmi hluboké přemýšlení... Všichni hosté už odešli, moji rodiče a sluhové spí.“

Ramses si neuvědomil, jak čas letí. V rozpacích vstal.

„Promiňte. Okamžitě odcházím.“

„Už vám nějaká žena řekla, že jste krásný a přitažlivý?“

Stála mu v cestě s rozpuštěnými vlasy, nahými prsy a zneklidňujícím žářem v očích.

„Nejste snoubenka mého bratra?“

„Syn krále se spokojí s drby? Miluju, koho chci já, a tvého bratra nemám ráda. Toužím po tobě. Tady a teď.“

„Syn krále... Ještě jím jsem?“

„Miluj mě!“

Navzájem se svlékli.

„Já uctívám krásu, Ramsesi, a ty jsi nádherný.“

Princovy ruce ji laskaly, neponechávající jí žádnou iniciativu. Chtěl dávat a nic nebrat, darovat své milence oheň, který ho spaloval. Úplně se mu odevzdala. S neomylným instinktem objevil Ramses všechna skrytá místa rozkoše a navzdory vášni něžně zpomalil.

Byla panna jako on panic. Ve vlahé noci objevili jeden druhého, omámeni neustále se obnovující touhou.

7

Hlídač měl hlad. Žlutý pes lízal odhodlaným jazykem obličej svého pána, který příliš dlouho spal. Ramses se s trhnutím probudil, ponořen ještě do snu, v němž svíral tělo milované ženy s prsy jako sladká jablka, rty něžnými jako plátek růže, nohama mrštnýma jako popínavé rostliny.

Sen... Ne, to nebyl sen! Ona skutečně existovala, jmenovala se krásná Iset, oddala se mu a jejím prostřednictvím poznal rozkoš.

Hlídač byl k princovým vzpomínkám lhostejný a párkrát zoufale zaštkal. Ramses konečně pochopil naléhavost situace a zavedl ho do palácových kuchyní, kde se pes spokojeně nažral. Když byla miska prázdná, vzal ho na procházku ke stájím.

Byli tam nádherní koně, chovaní s velkou péčí v přísné čistotě. Hlídač těm vysokým čtyřnožcům, jejichž reakce byly často neočekávané, nedůvěřoval a klusal opatrně za svým pánem.

Stájníci si dělali legraci z učedníka, který namáhavě vlekl koš s koňským trusem. Jeden z nich mu nastavil nohu, ubožák upadl, pustil koš a jeho obsah se vysypal.

„Posbírej to,“ nařídil mučitel, asi padesátník s širokým obličejem.

Nešťastník se obrátil a Ramses ho poznal.

„Ameni!“

Princ k němu skočil, odstrčil stájníka a svého přítele, třesoucího se po celém těle, postavil na nohy.

„Proč jsi tady?“

Rozčílený chlapec zablekotal nesrozumitelnou odpověď. Na Ramsesovo rameno dopadla rozzlobená ruka.

„Tak poslyš, ty... Kdo vlastně jsi, že si dovoluješ nás otravovat?“

Ramses odmrští stájníka úderem lokte do hrudi a muž upadl naznak. Vztekem bez sebe, že byl zesměšněn, vyzval zkřivenými ústy své kamarády:

„Naučíme ty dva drzé kluky slušnosti...“

Žlutý pes zaštěkal a vycenil zuby.

„Utíkej,“ přikázal Ramses Amenimu.

Písař se nebyl schopen pohnout.

Ramses byl sám proti šesti a neměl šanci je porazit. Pokud budou mít stájníci pocit převahy, nebude mít žádnou možnost z tohoto vosího hnízda uniknout. Vrhł se na něho největší hromotluk. Jeho pěst udeřila do prázdna, a aniž chápal, co se s ním děje, byl nadzvednut a dopadl těžce na záda. Jeho další dva kumpány čekal stejný osud.

Ramses si blahopřál, že byl ve škole při zápasu pilným a pozorným žákem. Tito mužové se neuměli bít. Chtěli co nejdřív zvítězit a spoléhali jenom na hrubou sílu. Hlídač kousl do lýtek čtvrtého, rychle uskočil, aby neschtal ránu, a chystal se bojovat dál. Z Amenihových zavřených očí stékaly slzy.

Stájníci se váhavě seskupili. Takové hmaty může znát jedině šlechtic.

„Odkud jsi?“

„Bojíte se? Šest proti jednomu?“

Nejzuřivější vytáhl nůž a řekl výsměšně:

„Máš krásnou hubu, ale zmrzačí ti ji nehoda.“

Ramses nikdy nebojoval proti ozbrojenému muži.

„Nehoda před svědky... Dokonce ani ten malý nebude proti nám, aby si zachránil kůži.“

Princ sledoval upřeně nůž s krátkou čepelí. Stájník okolo něho posměšně kroužil, aby ho vyděsil. Ramses se nepohnul. Pes chtěl svého pána bránit.

„Lehni, Hlídači!“

„Takže ty tu příšeru máš rád... Je tak ošklivý, že si nezaslouží žít.“

„Napřed zaútoč na silnějšího, než jsi sám.“

„Jsi pěkně domýšlivý!“

O Ramsesovu tvář se otřela čepel. Snažil se útočníka odzbrojit kopnutím do zápěstí, ale zasáhl ho jenom konečky prstů.

„Jsi tvrdý... ale jsi sám!“

Také ostatní vytáhli nože.

Ramses nepocítil žádný strach. Narůstala v něm až dosud netušená síla, vztek proti bezpráví a zbabělosti.

Než se útočníci vzpamatovali, uhodil a srazil na zem další dva. Ostří jejich nožů minul jen o vlas.

„Přestaňte, hoši!“ vykřikl jeden stájník.

Branou stájí právě prošli nosiči s nosítky, jejichž přepych prozrazoval vysoké postavení toho, kdo v nich seděl. Opíral se o vysoké opěradlo, nohy měl položeny na taburetu, hlavu chráněnou slunečníkem a čelo si otíral voňavým plátnem. Šlechticovi bylo asi dvacet, obličej měl kulatý téměř jako měsíc, boubelaté tváře, malá hnědá očka, masité a požitkářské rty, byl dobře živý, zřejmý odpůrce jakéhokoliv tělesného cvičení. Spočíval těžce na ramenou dvanácti nosičů, dobře placených za rychlost.

Stájníci vyklidili pole. Ramses se obrátil k příchozímu, zatímco jeho pes olizoval Amenimu nohu, aby ho uklidnil.

„Ramsesi! Zase ve stájích... Zvířata jsou rozhodně tvou nejlepší společností.“

„Co přichází dělat můj bratr Šenar na tato odpudivá místa?“

„Provádím inspekci, jak mě o to požádal faraón. Budoucí král musí o svém království vědět všechno.“

„Posílá tě samo nebe.“

„Myslíš?“

„Váhal bys napravit nespravedlnost?“

„Oč se jedná?“

„O tohoto mladého písaře Ameniho. Byl sem násilím zavláčen šesti stájníky, aby ho mohli mučit.“

Šenar se usmál.

„Chudáčku Ramsesi, jsi velmi špatně informován! Tvůj mladý přítel ti zamlčel trest, který ho postihl?“

Princ se obrátil k Amenimu, neschopnému slova.

„Tento začínající písař si osoboval právo opravit chybu nadřízeného, který si na takovou aroganci okamžitě stěžoval. Usoudil jsem, že pobyt ve stájích půjde malému chvastounovi velice k duhu. Vynášet koňský trus a nosit krmivo mu náležitě ohne páteř.“

„Ameni na to nemá dost síly.“

Šenar nařídil nosičům, aby položili nosítka na zem. Jeho nosič opánků přistavil okamžitě schůdky, obul nohy svého pána a pomohl mu sestoupit.

„Projděme se trochu,“ požádal Šenar. „Potřebuji s tebou mluvit mezi čtyřma očima.“

Ramses svěřil péči o Ameniho Hlídačovi.

Oba bratři přešli pár kroků po vydlážděném nádvoří do stínu, protože Šenar, jehož pleť byla velmi bílá, nesnášel slunce.

Je možné si představit dva muže méně si podobné? Šenar byl malý, zavalitý a už nyní připomínal hodnostáře ztučnělého příliš dobrým bydlem. Ramses byl vysoký, štíhlý a svalnatý, v plném rozpuku vítězného mládí. Hlas prvního byl úlisný a nejistý, druhého vážný a jasný. Neměli nic společného kromě skutečnosti, že byli synové faraóna.

„Zruš svoje rozhodnutí,“ požádal Ramses.

„Zapomeň na to nedochůdče a přejdeme k vážným problémům. Neměl jsi co nejrychleji opustit hlavní město?“

„Nikdo mě o to nepožádal.“

„Nuže, nyní se tak stalo.“

„Proč bych tě měl poslechnout?“

„Zapomínáš na moje a na svoje postavení?“

„Měl bych si blahopřát, že jsme bratři?“

„Nezahrávej si se mnou a spokoj se s běháním, plaváním a pěstováním svalů. Jednoho dne, bude-li to chtít můj otec a já, dostaneš možná místo v aktivní armádě. Bránit naši

zemi je ušlechtilé. Pro chlapce jako ty je atmosféra Memfidy zhoubná.“

„V posledních týdnech si na to začínám zvykat.“

„Nezačínej zbytečný boj a nenuť mě, abych zařídil rázný zásah našeho otce. Příprav se bez velkých řečí na odjezd a ztrať se. Za dva tři týdny ti oznámím cíl tvé cesty.“

„A Ameni?“

„Už jsem ti řekl, abys zapomněl na toho ubohého malého špióna, a nechci se opakovat. Poslední maličkost: nepokoušej se setkat se znovu s kráskou Iset. Zapomněl jsi, že nesnáší poražené?“

8

Audience královny Tuji byly vysilující. Vzhledem k nepřítomnosti manžela, který odjel na inspekci obranných linií na severovýchodní hranici, přijala vezíra, správce pokladu, dva provinční velmože a písaře z archívu. Vyřešit okamžitě tolik naléhavých problémů a neudělat chybu!

Setchi byl stále víc zaneprázdněn neustálým neklidem na Blízkém východě, kde Chetité podněcovali ke vzpouře. Obvykle dokázala obřadná faraónova návštěva uklidnit místní vládce pouhým jednáním.

Dcera důstojníka vozatajstva Tuja nepocházela ani z královské linie, ani nebyla potomkem šlechty, ale u dvora a v celé zemi se brzy prosadila svými vlastními kvalitami. Byla přirozeně elegantní: velmi štíhlá, velké oči mandlového tvaru s přísným a pronikavým pohledem, jemný rovný nos, který dodával jejímu obličejí povýšeného výrazu. Stejně jako její manžel budila respekt a nepřipouštěla žádnou familiárnost. K jejím nejdůležitějším starostem patřila péče o lesk egypt-

ského královského dvora. Na jejím výkonu a zodpovědnosti teď závisela velikost země a blahobyt lidu.

Při pomýšlení, že se setká s Ramsesem, svým nejmilejším synem, její únava odlétla. Ačkoliv za rámec tohoto setkání zvolila palácovou zahradu, ponechala si dlouhé lněné šaty se zlatým lemováním, krátkou vrapovanou pláštěnku přes ramena, šestiřadý ametystový náhrdelník a paruku se spirálovitě stočenými stejnoměrnými pramínky, zakrývajícími uši a šíji. Jak ráda se procházela mezi akáciemi, jívami a granátovníky, pod nimiž kvetly chrpy, sedmikrásky a stračky! Každé ráno i večer si v tomto ráji utrhla několik minut snění, než se opět věnovala svým povinnostem.

Když k ní Ramses přišel, byla královna překvapena. V několika měsících se z něj stal velmi krásný muž. Budil dojem síly a moci. Zůstalo ještě pár stop po dospívání, ale dětská bezstarostnost zmizela.

Ramses se matce uklonil.

„Protokol ti zakazuje, abys mě políbil?“

Na několik okamžiků ji sevřel v náručí. Jak mu připadala křehká!

„Vzpomínáš si na sykomoru, kterou jsi zasadil, když ti byly tři roky? Pojď se na ni podívat, daří se jí výborně!“

Tuji bylo hned jasné, že se jí němou zlobu svého syna nepodaří jen tak snadno uklidnit. Zahrada, v níž strávil spoustu hodin ošetřováním stromů, mu byla už cizí.

„Podstoupil jsi krutou zkoušku.“

„Myslíš divokého býka, nebo osamocenost v loňském létě? V podstatě je to jedno, protože odvaha je před bezprávím bezmocná.“

„Chceš si na to stěžovat?“

„Můj přítel Ameni byl nespravedlivě obviněn z porušení kázně a urážky nadřízeného. Na základě zásahu mého bratra byl propuštěn z úřadu písaře, kde pracoval, a odsouzen k těžkým pracím ve stájích. K tomu není dost silný. Ten nespravedlivý trest ho zabije.“

„To jsou vážná obvinění. Víš, že nemám moc ráda klepy.“

„Ameni mi nelhal. Je to přímý a čestný člověk. Má zemřít proto, že je mým přítelem a vzbuzuje Šenarovu nenávisť?“

„Nesnášíš svého staršího bratra?“

„Ignorujeme se.“

„On se tě bojí.“

„Důrazně mě vyzval, abych co nejrychleji opustil Memfis.“

„Nevyprovokoval jsi ho tím, že ses stal milencem krásné Iset?“

Ramses nemohl skrýt překvapení.

„Ty už víš...?“

„Není to mým úkolem?“

„Jsem v jednom kuse špehován?“

„Jednak jsi synem krále, jednak je krásná Iset upovídána.“

„Proč by se chlubila, že darovala svoje panenství poraženému?“

„Bezpochyby proto, že v tebe věří.“

„Obyčejná avantýra, aby můj bratr žárlil.“

„Tím si nejsem tak jistá. Miluješ ji, Ramsesi?“

Mladý muž zaváhal.

„Miluju její tělo, toužím se s ní setkat znovu, ale...“

„Máš v úmyslu se s ní oženit?“

„Oženit?“

„Tak to v životě chodí, milý synu.“

„Ne, ještě ne...“

„Krásná Iset je velmi tvrdohlavá a neústupná. Když si tě vybrala, tak tě tak jednoduše nepustí.“

„Není můj bratr lepší partie?“

„To není, zdá se, její názor.“

„Ledaže by se rozhodla nás svést jednoho i druhého!“

„Myslíš, že by mladá žena mohla být tak prohnaná?“

„Jak po Ameniho neštěstí někomu důvěřovat?“

„Nejsem snad já hodna tvojí důvěry?“

Ramses uchopil matčinu ruku.

„Vím, že ty mě nezradíš nikdy.“

„Pokud jde o Ameniho, existuje jedno vhodné řešení.“

„Jaké?“

„Staň se královským písařem. Sám si pak zvolíš svého sekretáře.“

Navzdory značné fyzické zátěži, která byla od něj vyžadována, se Ameni držel s urputností, jež si vynutila Ramsesův obdiv. Když stájnící zjistili totožnost Setchiho syna, z obavy před jeho dalším zásahem už Ameniho netrápili. Jeden z kajčnicků mu dával menší náklad a často příliš křečkému chlapci i pomáhal. Ameni nicméně den ze dne chřádl.

Když se Ramses dostavil ke konkurzu na královského písaře, nebyl příliš dobře připraven. Zkouška probíhala na nádvoří sousedícím s vezírovými kanceláři. Tesaři tu postavili dřevěné sloupky a napjali plátno, aby soutěžící chránili před sluncem.

Ramses neměl žádné výhody. Ani otec, ani matka nemohli zasáhnout v jeho prospěch, protože by jim za takové porušení zákona hrozil trest od bohyně spravedlnosti Maat. Ameni by se o tento konkurz dříve či později pokusil také. Ramses neměl ani jeho znalosti, ani vlohy, ale bojoval teď za něho.

Padesát mladých lidí usilujících o jedno ze dvou míst královského písaře nabízených ústřední administrativou oslovil starý písař, opírající se o hůl.

„Studovali jste, abyste získali úřad, jenž vám umožní vykonávat moc. Víte však, jak se máte chovat? Mějte vždy čistý oděv, neposkvřené opánky, bděte nad svým svitkem papyru a zažehňte lenost! Ať vaše ruka píše bez váhání, ať vaše ústa pronášejí spravedlivá slova, neúnavně pokračujte ve studiu, buďte poslušni příkazů svých nadřízených a mějte jen jediný ideál: vykonávat přesně svou práci, být užiteční druhým. Nebuďte neukázněni. Opice chápe, co se jí říká, lev může být vycvičen, nikdo však není hloupější než nepozorný písař. Proti zahálčivosti je jen jediný lék: hůl! Otevírá ucho, jež je na zadku, a vrací myšlenky na správné místo. A nyní do práce.“

Kandidátům rozdali palety ze dřeva sykomory pokryté jemnou vrstvou zatvrdlé sádry. Uprostřed byla schránka s rákosovými pery. Každý si v troše vody rozpustil červený a černý inkoust, načež všichni vzývali velkého mudrce Imhotepa, patrona písařů, aby jim přišel na pomoc, a ukápli na jeho počest trochu inkoustu.

Během několika hodin bylo nutno opsat několik nápisů, zodpovědět otázky z oblasti gramatiky a slovníku, vyřešit matematické a geometrické příklady, sestavit vzor dopisu, opsat klasické texty. Několik kandidátů odstoupilo, jiným chybělo soustředění. Nadešla poslední zkouška formou hádanek.

U čtvrté Ramses zakolísal: jak písař transformuje smrt v život? Nedovedl si představit, že by písař mohl mít takovou moc! Nenapadala ho žádná uspokojivá odpověď. Tento nedostatek spolu s nevyhnutelnými drobnými chybami představoval riziko, že u zkoušky neuspěje. Jeho urputná snaha byla zbytečná. Řešení mu unikalo.

I kdyby propadl, Ameniho by neopustil. Odvedl by ho do pouště za Setauem a jeho hady. Raději riskovat každým okamžikem smrt než žít dále jako vězeň.

Vtom slezl z jedné palmy pavián a vnikl do zkušební síně. Než mohli dozorcí zasáhnout, skočil Ramsesovi na ramena. Princ se ani nepohnul. Opice mu zašeptala do ucha pár slov a zmizela, jak přišla.

Na malou chvíli vytvořili syn krále a pavián, posvátné zvíře boha Thovta, tvůrce hieroglyfů, jedinou bytost. Jejich myšlenky se spojily, duch jednoho provázal druhého.

Ramses četl odpověď, která mu byla diktována: škrabka z jemného pískovce, kterou písař odstraňuje vrstvu sádry, na níž psal, aby ji mohl nahradit vrstvou novou. Ta mu umožní přeměnit mrtvou paletu na živou, to jest učinit ji znovu použitelnou, neboli vrátit ji k životu jako novou.

Ameni byl tak vyčerpaný, že už nedokázal zvednout koš. Kosti jako by se měly samou námahou zlámat, šíji a krk měl ztuhlejší než uschlá větev. I kdyby ho bili, neměl by sílu jít dál. Jak byl jeho osud krutý! Číst, psát, rýt hieroglyfy, naslouchat slovům moudrých, opisovat texty, jež vytvořily civilizaci... Jakou nádhernou budoucnost si představoval! Pokusil se ještě naposledy přenést svůj náklad.

Zadržela ho pevná ruka.

„Ramsesi!“

„Co říkáš této věci?“

Princ ukázal příteli pouzdro na štětce ze zlaceného dřeva ve tvaru sloupku zakončeného lilí s kuželovitou hlavou na uhlazování papyru.

„Nádherné!“

„Je tvoje, jestli rozluštíš nápis.“

„Nechť Thovtův pavián ochraňuje královského písaře...‘
To přece není vůbec nic těžkého!“

„Já, Ramses, královský písař, tě přijímám do služeb jako svého osobního sekretáře.“

9

Chatrč z rákosu zbudovaná u obilného pole byla v noci opuštěná. Proto tu krásná Iset a Ramses ukryli svoji lásku pod ochranou Hlídače, který by odrazil případného ve-třelce.

Smyslnost obou mladých lidí se dokonale doplňovala. Vynalézavě, vášnivě a neúnavně se po celé hodiny oddávali společné radosti, aniž padlo jediné slovo.

Té noci si krásná Iset, malátná a uspokojená, tiše prozpěvovala s hlavou položenou na hrudi svého milence.

„Proč jsi se mnou?“

„Protože ses stal královským písařem.“

„Nemá žena tvého postavení v plánu nějaký lepší sňatek?“

„Sdílet život se synem Setchiho... Co může být nádhernějšího?“

„Vzít si budoucího faraóna.“

Mladá žena se opovržlivě usklíbla.

„Myslela jsem na to... Ale on se mi nelíbí: příliš tučný, příliš těžkopádný, příliš záludný. Představa, že se mě dotkne, je mi odporná. A tak jsem se rozhodla milovat tebe.“

„Rozhodla?“

„Každá lidská bytost má nějakou moc lásky. Jedni se nechají svádět, jiní svádějí. Já se nikdy nestanu hračkou muže, i kdyby to byl král. Vybrala jsem si tebe, Ramsesi, a ty si vybereš mne, protože jsme stejní.“

Ramses procházel zahradou své vily, ještě plný ohně po vášnivé noci, když ze dveří své pracovny vedoucích na záhon kosatců vyběhl Ameni a postavil se mu do cesty.

„Musím s tebou mluvit!“

„Jsem ospalý... Může to počkat?“

„Ne, ne! Je to příliš důležité.“

„V tom případě mi dej něčeho napít.“

„Mléko, čerstvý chléb, datle a med: snídaně pro prince je připravena. Předtím však královský písař Ramses musí vědět, že je se svými kolegy pozván na recepci do paláce.“

„Chceš říct... k mému otci?“

„Je snad jen jediný Setchi.“

„Do paláce! Jako host! Zase jeden ze tvých pochybných žertů?“

„Předávat ti důležité zprávy patří k mým povinnostem.“

„Do paláce...“

Ramses snil o dalším setkání s otcem. Jako královský písař bude mít určitě právo na krátký rozhovor. Co mu říct?

Vzbouřit se, prosit o vysvětlení, protestovat proti jeho postoji, dozvědět se, co od něj žádá, zeptat se ho, jaký osud mu chystá...? Má čas přemýšlet.

„Je tu ještě jedna zpráva... méně potěšující.“

„Povídej.“

„Mezi hrudkami černého inkoustu, které mi včera dodali, jsou dvě velice nekvalitní. Zásadně je vždycky vyzkouším, než je použiju, a nelituju toho.“

„Je to tak dramatické?“

„Chyba je velmi hrubá! Mám v úmyslu to tvým jménem vyšetřit. Královský písař nemůže něco takového trpět.“

„Jak je libo. Mohu se teď trochu prospat?“

Sary svému bývalému žáku poblahopřál. V budoucnu už Ramses nebude potřebovat učitele, který, jak uznal, ho k náročnému konkurzu na královského písaře vlastně nepřipravoval. Nicméně úspěch žáka padl částečně i na jeho učitele, a proto byl jmenován správcem *Kapu*. Toto místo mu zabezpečovalo pěknou kariéru.

„Překvapil jsi mě, přiznávám. Ale nenechej se tím úspěchem unést. Umožnil ti napravit jednu nespravedlnost a zachránit Ameniho. Není to dost?“

„Nerozumím.“

„Splnil jsem úkol, kterým jsi mě pověřil: najít tvé přátele a nepřátele. V první skupině není skoro nikdo jiný než tvůj tajemník. Tvůj skvělý úspěch vzbudil spoustu žárlivosti, ale to není důležité: hlavní je opustit Memfis a usadit se co nejdříve na jihu.“

„Posílá tě můj bratr?“

Sary se zatvářil dotčeně.

„Nedomýšlej si nějaké temné machinace... A nechod' do paláce. Ta recepce se tě netýká.“

„Jsem královský písař.“

„Věř mi. Tvoje přítomnost tam není vítána ani žádoucí.“

„A co když neustoupím?“

„Zůstaneš královským písařem... ale bez služebního přidělení. Nestavěj se proti Šenarovi, přivedeš na sebe neštěstí.“

Do královského paláce bylo přeneseno šestnáct set pytlů žita a stejně tolik pšenice, aby se mohly upéct koláče a housky různých tvarů, jejichž ochutnávka bude provázena sladkým pivem a vínem z oáz. Díky píli královských číšníků ochutnají hosté na recepci pořádané na počest královských písařů mistrovská díla cukrářů a pekařů, jakmile na noční obloze vyjde první hvězda.

Ramses se k velké bráně pevnosti, kterou ve dne v noci hlídala osobní faraónova stráž, dostavil mezi prvními. Spousta vojáků poznala mladšího syna Setchiho a zkoumala jeho diplom královského písaře, než mu bylo dovoleno vstoupit do rozlehlé zahrady, osázené stovkami stromů. Velmi staré akácie se zrcadlily na hladině umělého jezera. Tu a tam byly rozestaveny stoly s mísami koláčů, pečiva a ovoce a stolky plné květin. Dva sklepníci nalévali do alabastrových pohárů víno a pivo.

Princ měl oči jen pro hlavní budovu, v níž se nacházely audienční sály se zdmi obkládanými glazovanou keramikou, jejíž duhové barvy okouzlovaly návštěvníky. Než se stal žákem *Kapu*, v těchto královských místnostech si hrál, a šplhal dokonce na stupně trůnního sálu, odkud byl ovšem vykázán chůvou, která ho kojila až do jeho tří let. Vzpomínal si na faraónův stolec, který stál na podstavci symbolizujícím neomylnost bohyně Maat.

Ramses doufal, že král přijme písaře uvnitř, ale smířil se se skutečností, že Setchi se jenom objeví v okně paláce vedoucím na velké nádvoří, kde budou shromážděni, a pronese krátký projev, v němž jim opět zdůrazní šíří jejich úkolů a zodpovědnosti.

Jak s ním za těchto okolností promluvit mezi čtyřma očima? Někdy se král na chvíli vmísil mezi své poddané a blahopřál osobně těm nejlepším. A Ramses, autor bezchybné práce, přece jako jediný rozluštil tajemství oživené palety! Připravil se tedy na to, že se s otcem osobně setká a bude protestovat proti jeho mlčení. Jestli má opustit Memfis a spokojit se s bezvýznamnou rolí provinčního písaře, chtěl tento příkaz slyšet přímo od faraóna a nikoho jiného.

Královští písaři, jejich rodiny a spousta snobů, kteří na takových recepcích nikdy nechybí, popíjeli, jedli a klábosili. Ramses ochutnal víno z oáz a silné pivo. Když vyprázdnil pohár, všiml si dvojice sedící na kamenné lavičce ukryté v besídce.

Dvojice tvořené jeho bratrem Šenarem a krásnou Iset...

Ramses k nim dlouhými kroky zamířil.

„Nemyslíš, krásko, že by bylo třeba rozhodnout se s konečnou platností?“

Mladá žena sebou trhla, Šenar zachoval klid.

„Jsi velice nezdvorný, bratříčku. Nemám právo si pohovořit se vznešenou dámou?“

„Je opravdu tak vznešená?“

„Nebud' hrubý.“

Krásná Iset s hořícími tvářemi utekla a ponechala bratry o samotě.

„Začínáš být nesnesitelný, Ramsesi. Sem už nepatříš.“

„Nejsem snad královský písař?“

„Ještě se chvástej! Bez mého souhlasu nedostaneš žádné místo.“

„Tvůj přítel Sary mě varoval.“

„Můj přítel... Spíše snad tvůj! Pokusil se zamezit tvé další nejapnosti.“

„K té ženě se už nepřibližuj!“

„Ty se odvažuješ mi vyhrožovat? Mně?“

„Jestliže ve tvých očích nejsem ničím, co můžu ztratit?“

Šenar slovní souboj ukončil a do jeho hlasu se vkradla úlisnost. „Máš pravdu. Žena má být věrná. Nechme ji samu rozhodnout, chceš?“

„Souhlasím.“

„Bav se, když už jsi tady.“

„Kdy promluví král?“

„Ach... Ty nejsi informován! Faraón pobývá na severu. Pověřil mě, abych královským písařům blahopřál místo něho. Tvůj úspěch bude odměněn účastí na lovu v poušti.“

Šenar se vzdálil.

Roztrpčený Ramses vyprázdnil pohár jedním douškem. Takže svého otce už neuvidí. Šenar ho vyprovokoval, aby ho mohl ještě více ponižít. Začal pít víc, než je zdrávo, a vyhýbal se skupinkám hostů, jejichž prázdné řeči ho dráždily. Ponořen do chmurných úvah narazil do elegantního písaře.

„Ramsesi! Rád tě vidím!“

„Aša... Ještě v Memfidě?“

„Pozitří odjízďím na sever. Neslyšels tu velkou novinu? Trojská válka zaznamenala rozhodující obrat. Barbarští Řekové nepřestávají usilovat o Priamovo město a povídá se, že Achilles snad zabil Hektora. Mým prvním úkolem je po boku ostřílených vyslanců tyto skutečnosti potvrdit, nebo vyvrátit. A ty... už brzy dostaneš nějaké vysoké pověření?“

„Nevím.“

„Tvůj nedávný úspěch vzbuzuje hodně obdivu i závidi.“

„Zvyknu si na to.“

„Nemáš chuť odjet do ciziny? Ach, promiň! Zapomněl jsem na tvoji brzkou svatbu. Já na ní nebudu, ale budu celým srdcem s tebou.“

Nějaký vyslanec uchopil Ašu pod paží a odtáhl ho stranou. Diplomatická mise už zřejmě začala.

Ramses cítil, jak se ho zmocňuje nebezpečná opilost. Podobal se zlomenému veslu, budově, jejíž zdi se kymácejí. Odhodil vztekle pohár a přísahal si, že tomuto jedu už nikdy nepropadne.